

Öresundsfiskarna

den 27 maj 2016

Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
205 15 Malmö

Synpunkter på "Förslag till nya Natura 2000-områden för tumlare samt ett Natura 2000-område för sjöfågel". Dnr 511-1208-14

Öresundsfiskarna avstyrker förslaget, då det är en myndighetsprodukt som saknar förankring i verkligheten.

Som ordförande för Öresundsfiskarna (en samrådsorganisation med yrkesfiskare, sportfiskare, husbehovsfiskare, myndigheter och forskare på båda sidorna av sundet) önskar jag härmed ge ett yttrande kring framförliggande process.

Förslaget till nya, geografiskt mycket omfattande Natura 2000-områden för tumlare samt ett Natura 2000-område för sjöfågel utgår från ett utredningsarbete som saknar förankring hos de som berörs och vilar på en svag vetenskaplig grund. Konsekvenserna för yrkesfisket bedöms kunna bli så pass kraftfulla att stödja förslaget faller på sin egen orimlighet.

Öresundsfiskarna inbjöds till ett samrådsmöte våren 2015. Här informerade Länsstyrelsen om vilka områden man förslog skulle omfattas av skyddet. Stora delar av de då förslagna områdena var viktiga fiskevatten. Länsstyrelsen samlade under detta möte upp information om omfattningen av tumlare. Yrkesfiskarna var eniga kring att förekomsten av tumlare hade ökat markant under en 20-årsperiod och att ett flitigt användande av pingers förmodligen kunde vara förklaring till att de nästan aldrig fångade en tumlare i sina garn.

Användningen av pingers var en åtgärd som rekommenderades yrkesfiskarna för att värna tumlarbeståndet men som nu inte längre tycktes ha någon bärande betydelse, trots pågående forskning som visar det motsatta.¹ Något som mottogs med förvåning och en stor känsla av uppgivenhet.

Förslagen på skyddsområden som togs upp under mötet förra våren har uppenbarligen skickats vidare trots kraftfulla protester och svagt vetenskapligt underlag. Nu

¹ Hedgärde, M & Königson, S. 2016. Samarbete leder till minskade bifångster. Poster på Havs och vattenmyndighetens konferens, Havs och vattenforum. Göteborg. Samt se delrapport (2015): Öka det frivilliga användandet av pingers i det svenska fisket. Av: Hedgärde & Königson.

tillkommer ytterligare förslag som täcker in hela havsområdet i Nordvästra Skåne. Att området stoppar vid Hallandsgränsen tyder på att skyddsambitionen grundar sig på administrativa gränser och inte skyddsbehovet. De berättigade protesterna från yrkesfisket, en stark kritik kring att den vetenskapliga grunden och att konsekvenserna för det kustnära fisket inte konkretiseras har inte gett någon påverkan på förslagens utformning.

Garnfiskarna i Öresund bedriver vad man kallar för ett hållbart fiske och Öresundsfiskarna efterlyser därför en konsekvensutredning parallellt med den som nu görs på tumlarbeståndet. Man upplever sig som en mycket hotad yrkesgrupp och kan därmed inte acceptera att ett så dåligt förankrat förslag skickas vidare. De redan överlämnade förslagen hade en mycket undermålig förankring. Att nu ett år senare föreslå två gigantiska områden utan ett enda samrådsmöte är inte acceptabelt. Enbart en skriftlig remiss för ett så genomgripande förslag är orimligt i jämförelse med de processer som t ex ett litet naturreservat föranleder. Att ge sken av att fiskets synpunkter ska beaktas genom ett intet förpliktigande förslag på förankringsprocess är inte seriöst. Om området fastställs så kommer beaktandet av lokala intressen såsom fiskets och landsbygdens att ske först efter att åtagandena gentemot EU för att garantera tumlare och sjöfåglars väl och ve garanterats. Detta står det inget om i remissen.

Intentionen om förankringsprocess är god och förhoppningsvis grundad på uppskattningar från den yrkesfiskarnas kontinuerliga närvaro på havet, men för att vara seriös måste den komma i ett skede innan besluten är fattade. Fiskets kunskapsbank – som enligt EU:s gemensamma fiskepolitik ska utnyttjas i betydligt större utsträckning än vad som nu är fallet – bör åberopas som data för uppskattningen och därmed samspela med marinekologisk vetenskaplig kunskap.

Likaså saknar vi information om den omfattande tillståndsprövning med långa handläggningstider som kommer att lägga sig som en våt filt över fiske- och landsbygdsutvecklingen på berörd kust. Detta berör inte minst Leaderområdet Nordvästra Skåne med Öresund, där såväl Länsstyrelsen som Öresundsfiskarna jobbat intensivt tillsammans med Jordbruksverket för att få till stånd ett sammanhängande fiskeområde för att gynna det småskaliga fisket i Öresund med stöd från Europeiska Havs- och Fiskerifonden. Nu hotar alltså Länsstyrelsen de mycket höga ambitionerna att genom Leaderområdet genomföra ett mönsterexempel för resten av EU för hur fiske- och landsbygdsutveckling kan integreras.

I förslaget återfinns en till stora delar oförankrad, men ambitiös åtgärdslista som omfattar kunskapsinhämtning, information och riktlinjer, kommersiell sjöfart och fritidsbåtar, fiske, anläggningar och andra verksamheter; sammanlagt 18 punkter. Denna lista indikerar en omfattande brist på underlag kring konsekvenser för många olika aktörer. Hur kommer olika intressen att viktas mot varandra? Skapandet av Natura2000 områden utgår uteslutande från en endimensionell ekologisk hållbarhetsaspekt men saknar ett helhetsgrepp. Det kustnära yrkesfisket innefattar såväl ekologiska som sociala och ekonomiska dimensioner av hållbarhetsbegreppet. Fisket innebär ett hållbart nyttjande av fiskeresursen som enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation bör stärkas och garanteras tillträde till resursen för att gynna livsmedelsautonomi och närmarknader. Enligt vår bedömning krävs av Länsstyrelsen en synnerligen stark argumentation för att gå emot EU-policy och FN-rekommendationer.

Natura2000 är ett starkt skydd som inskränker såväl riksintressen som angelägna lokala intressen. Länsstyrelsens intentioner om samrådsgrupper och bedömningar av effekterna framstår, av ovan nämnda skäl, i dagsläget som oseriösa. Slutligen är omfattningen av de föreslagna områdena så stor att vi ställer oss frågan om de ens av Länsstyrelsen anses vara realistiska. Om det är fallet, att Länsstyrelsen av taktiska skäl överdimensionerat förslaget för att i ett senare skede kunna fastställa areellt mindre omfattande skyddsområden, kräver vi att för fisket viktiga områden prioriteras i nedskalningen. Ett fiske som redan har att förhålla sig till en hel del fiskefria områden. Denna skrivelse gäller inte endast garnfiskande yrkesfiskare utan även husbehovsfiskare, vilka som regel också fiskar med garn.

Helsingborg den 26 maj 2016

Filippa Säwe